POSTMASTER:
DO NOT FORWARD SEND ADDRESS CHANGES TO ERŐS VÁR, Box 02148 Cleveland, OH 44102 (USPS 178560)

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

56. ÉVFOLYAM 1990. JÚNIUS 3. SZÁM

EV. TEOL. AKADÉMIA BUDAPEST

Scholz László:

PÜNKÖSD

„Akiben nincs a Krisztus Lelke, nem az övé." (Róm 8:9)

„Ne szomorítsátok meg az Isten Szentlelkét, akivel el vagytok jegyezve a megváltás napjára." (Ef 4:30)

A Szentháromság felettébb nagy titka pünkösddel sem lett kisebbé. A Szentlélek kitöltetésének nevezzük azt az egyszeri, lángnyelvével-zúgásával szemet-fület izgató rendkívüli eseményt, melyhez hasonló azóta sem történt. (ApCsel 2) Ezt az első pünkösdöt valaki merészen a Szentlélek „testetöltésének" mondotta. Helyesebb persze Péter magyarázata: a jóeli prófécia betöltésének ideje jött el. (Vö. Jóel 3.) Csodajelek kíséretében „minden testre" kitöltött Isten az ő Lelkéből! Vagyis ezúttal nem egyesek, kiválasztott vezetők, próféták kapják Isten Lelkét — azok is csak időlegesen egy-egy kijelölt nevezetes feladat elvégzésére —, hanem mindenki kapja, aki csak Isten új népéhez tartozik. Ez itt most a hangsúlyos, a „mindenki"!

Tökéletesen egybevág ezzel Pál apostol későbbi állítása, hogy ti. **minden keresztyén hívőben** Isten Lelke lakik. Aki Krisztushoz tartozik, nevéről neveztetik, az föltétlen bírja a Lelket is. „Akiben nincs a Krisztus lelke, az nem az övé", az nem keresztyén.

A Lélek ajándéka Krisztus egyházában nem valami rendkívüliség immár. Pünkösd a gyülekezet életében következésképpen nem maradhat puszta kalendáriumi eset, néhány napra szóló ünnepi alkalom. Újra bátran kell hinnünk, amit XVI. századbeli hitvallásaink az Újszövetség alapján váltig tanúsítottak: Isten már a **keresztségben** adja nékünk az ő Szentlelkét, aki egyúttal Krisztus Lelke is. Lám, megint a Szentháromság titkába ütközünk. E nagy titok előtt hittel kell meghajolnunk. Hiába is akarnánk éleselméjűséggel szétválasztani azt, ami szétválaszthatatlan: Isten Atya, Fiú, Szentlélek mindig és mindenütt! A Lélek ott van már a teremtésben. A megváltó Jézus Krisztus és a Lélek kapcsolata mindennél szorosabb. Az újszövetségi iratok a keresztyén emberről hol azt írhatják, hogy a „Krisztusban van", hol azt, hogy a „Lélekben van". Mondhatjuk tehát, függetlenül attól, hogy szemünket, fülünket látványos jelek, harsány hangok kíséretében ragadja-e magával a Lélek vagy sem — hinnünk kell, hinnünk szabad, hogy valamennyiünkben, akik Krisztushoz tartozunk, ott lakik a pünkösdi Lélek.

De hát akkor mivégre **hívjuk** Őt? „Veni Creator Spiritus" — Ó jöjj, teremtő Szentlélek — az ősi és meg nem szűnő pünkösdi könyörgésünk. Goethe nyilvánvalóan tévedett, midőn úgy vélte, hogy a Teremtő Lélek hívásával a zsenit szólongatjuk, a szellemben, belső erőkben gazdag emberi Ént. A Szentlélek ugyan Isten kegyelméből **bennünk van, de nem belőlünk való.** Nem tévesztendő össze ihlettel, emelkedett gondolatokkal, belső erőáramlással, bárminő elragadtatott lelkesedéssel, mégha olykor efféle járulhat is hozzá. A Szentlélek: Isten bennünk. Ő maga bennünk, miután Krisztusért megigazított bennünket. A Léleknek ezt a **személyes** mivoltát aligha lehet jobban kifejezésre juttatni, mint azt Pál teszi intelmével: „Ne szomorítsátok meg az Isten Szentlelkét!" Emberien hangzó, de igaz szavak. A bennünk lévő Istent meg lehet búsítani, sérteni, akadályozni ahelyett, hogy engedelmesen belesímulnánk vezető kezébe. A személyek közti viszony merőben más, mint valamely tárgyi birtoklás. A Szentlélek nem gépiesen bánik velünk és mi sem bírjuk őt automatikusan. Valóban szokatlan, paradox mindaz, amit mondani tudunk, mint ahogyan fonáknak tetszik a fenti kérdésünk is: miért hívjuk, kérjük a Lelket, ha már bennünk van?!

Luther egyik legmélyebben járó teológiai műve a Szolgai akaratról szóló (De servo arbitrio, 1525.). A Szentlélek által való újjászületéssel kapcsolatosan fejtegetésbe bocsátkozik ekképpen. Az ember, mielőtt teremtetett, semmit sem tesz, hogy emberré legyen. Ha emberré lett, semmit sem tesz, hogy teremtmény maradjon. Mindkettő Isten hatalmából és szeretetéből történik a mi hozzátételünk nélkül. De mégsem nélkülünk munkálkodik bennünk! Mert avégből teremtett és tart meg, hogy bennünk munkálkodjék és mi övele együtt munkálkodjunk. Ugyanígy van az Isten Országában való újjászületéssel. Semmit sem teszünk, hogy bejussunk és bennmaradjunk, mindkettőt a Lélek viszi végbe. De mégsem **nélkülünk** cselekszik a Lélek! Mert éppen avégből teremtett újjá és tart meg abban, hogy bennünk munkálkodjék és mi is övele együtt munkálkodjunk.

E fejtegetésből ugyancsak ki kell hallanunk a **felelősségünkre** hívó szót. Egész keresztyén életünk — pünkösd. Atekintetben is, hogy Isten miránk is kitöltött az ő Szentlelkéből. De atekintetben is, hogy nekünk szüntelenül figyelnünk kell tanácsára, ügyelnünk vezetésére, hallgatnunk óvásaira és

kedves ígéreteire mind a „megváltás napjáig". Mert arra pecsételt el minket a Szentlélek, hogy az üdvösségnek azt a napját megérjük.

Végül még egy szemléletes képet. Adolf Köberlétől való, századunk neves evangélikus teológusától. Szerinte a megigazulás (vagyis az, hogy Isten Krisztusért igazzá tesz) hasonló az anyához, a megszenteltetés pedig a leányhoz. Nos, a leány nem szülheti meg az anyját, de mind magát, mind anyját elpusztíthatja!

Nagy a titok, nagy a felelősség is. Pünkösd, Szentháromság utáni vasárnapok hosszú sora következik. Hívjuk naponként a bennünk lakó Lelket: Veni Creator Spiritus. *(Keresztyén Igazság)*

„A Trianonban meggyötört magyarságért"

Lelkészi karunk jelentős része még a pécsi M. Kir. Erzsébet Tudományegyetem soproni Evangélikus Hittudományi Karán készült fel a szolgálatra. Fakultásunk és a pécsi központi egyetem kapcsolata 1923-tól 1950-ig állt fenn. Ebben a korszakban keletkezett egy kevesek által ismert történeti dokumentum, melynek az idei trianoni gyászévforduló ad ismét időszerűséget.

Negyvenöt éve, 1945 áprilisában kelt a Pécsi M. Kir. Erzsébet Tudományegyetem „EMLÉKIRATA A MŰVELT VILÁG NAGY EGYETEMEIHEZ". A 10 fejezetből és két térképmellékletből álló negyvenhárom oldalas irat alapos és igaz elemzést ad hazánk több százados szorongatott politikai, gazdasági és kulturális helyzetéről. Igazságának elismertetése és érvényesítése végett a művelt világ tudományos közvéleményéhez fordul. Azt kérik a befejező mondatok, hogy kezeljék az előadottakat időszerű és nagy gyakorlati kihatású kérdésként, vizsgálják meg érveinket tudományos eszközökkel, majd érvényesítsék a felismert igazságot kormányaik előtt, mint az emberi lelkiismeret és becsület fórumai. Így zárul az Emlékirat: **„kérjük, igyekezzenek elégtételt szolgálni a magyar kérdés végleges rendezése útján a Trianonban meggyötört és kétségbeesésbe taszított magyarságnak, az igazságos nemzetközi rend és a tartós béke örök emberi értékeinek őszinte szolgálatában."**

(Dr. Fabiny Tibor előadása nyomán.)

Most már megírhatom

1950, Rákosi és terrorrendszere virul nagyban és kicsinyben. Másodéves teológus vagyok Sopronban. A helyi lap kicikkezett néhányunkat, mert gyerekbibliaórákat tartottunk itt-ott. S akkoriban nálunk olyannyira dühöngött a vallásszabadság, hogy ezt kénytelenek voltunk abbahagyni. No de milyen a „klerikális reakció"? Új frontot nyitottunk, sportnyelven szólva széthúztuk a mezőnyt: a környező falvakba járogattunk ki — „a kertek alján" — vasárnaponként bibliaórákat tartani. Papíron ez sem volt illegális, de nagyon jól tudtuk: hogy a „vallásszabadság" mit enged meg, azt „pártunk és kormányunk", valamint a helyi hatalmasságok döntik el. Magyarán: jószerivel bárkit, bármikor, bármiért elkaphatnak, s azt csinálhatnak vele, amit akarnak. (Természetesen népünk ragyogó jövője érdekében, amit a Párt biztosít.)

Működési terepünk nem esett messze a határtól, vagyis fokozott ellenőrzési zóna volt. Egy szép sötét este gyanúsnak is talált egy belügyi férfiú, és „meghívott" az őrszobára. Itt kb. húsz zöldparolis határőrávós és három polgári ruhás tiszt társaságába kerültem. Utóbbiak vezetője hallgatott ki. Emberei a közelben voltak, talán hallották, amint főnökük — miután (hál' Istennek!) sikerült tisztáznom, hogy nem vagyok külföldi titkosügynök — azt igyekszik célzott kérdésekkel kimutatni, hogy számomra a hitet csak a természettudományokban való járatlanság tette lehetővé. Ám ez sehogy sem akart neki sikerülni. További kérdéseivel sem volt valami tüneményes szerencséje, nekem viszont adva volt a „status confessionis", a hitvalló helyzet. Nem is fogtam be a számat.

Mindezt a tiszt úr nem értékelte túlzott mértékben, ami ábrázatán is tükröződött. Egyszer aztán — mert hogy az ő türelme sem végtelen — összehúzott szemmel arcomba sziszegve így szólt:

— És ahhoz mit szólna, ha az embereimmel jól összeveretném?!

Hát igen, neki ez az érv a mellényzsebében van. Eszmecserénknek most jön a második félideje. Istenem, pár perc, és puhára vernek. Aztán „folytatása következik", az ávós recept szerint.

Nem tudom, hogyan, mint akit halálos nyugalom szállt meg, csodálkozással vegyes hidegvérrel néztem a tekintetembe fúródó szemekbe:

— Én önt meggyőződéses kommunistának tartom. És egy meggyőződéses kommunista ilyet ártatlan emberrel nem tesz. Azt hiszem, ön inkább próbára akar tenni, hogy én el tudok-e önről ilyesmit képzelni. Nos, én nem tudok önről ilyet feltételezni!

A kőarc megrezzent, felszínére kissé zavart mosoly ugrott, s a tiszt hangszíneinek orgonáján a „jóságos" feliratú regisztert szólaltatta meg.

— No persze, persze...

Ebben maradtunk.

Ha jól emlékszem, az erre következő nyáron szegődtem be szülővárosomban, Nyíregyházán szünidei munkára a Magasépítő Vállalathoz. Felvételkor, amikor megmondtam, hogy teológus vagyok, a párttitkár morgott, de mert ismerte apámat, aki baloldali ember volt, állományba vett. Anyagkönyvelőként, 2,44-es mamutórabérért építhettem a szocializmust. Hja, az is valami. Nem is lett volna semmi baj, ha egy kicsit kevésbé igyekszem, mert amikor J. elvtárs, a vállalatvezető megkérdezte a főkönyvelőt, hogy kit ajánl egy bizonyos munkára, az kibökte:

— Hát itt van nálunk az a papnövendék!

J. elvtárs lelkivilága ettől elborult.

— Miii? Papnövendééék?!

Két órán belül repültem.

Hanem a vasárnapi korzón — vagy akkor már csak járkálás volt? — összeakadtam egy ifjúsági bibliaórás pajtással, Bandival. Mondom neki, mi történt velem. Mire ő:

— Á, te voltál az? A Damjanich kaszárnyai részlegnél — tudod, ahol annyi diplomás dombelhárító és zuhanó talicskázó működik — nagy beszédet mondott J. Egyik ékes kirohanása így hangzott: „Elvtársak! Le kell leplezni a befurakodó belső ellenséget! Mert mik történnek a mi vállalatunknál? Például: idejön egy papnövendék, oszt' kiadja magát teológusnak!"

Hát ilyen dolgok is történtek akkortájt...

Bodrog Miklós

(Ev. Élet)

ERDÉLYI SEGÉLY

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szívesen fogad el és továbbít adományokat erdélyi célokra. A segélyezésre szánt adomány-csekket e címre küldjük:

Hungarian Conference — ELCA
9715 Lake Avenue
Cleveland, Ohio 44102

A csekk bal alsó sarkára tetszés szerint vagy *„Erdély"*, vagy pedig *„Kolozsvár"* megjelölést kell írni. Az „Erdély" jelzésű adományokat az AMEK a Magyarországi Evangélikus Egyház menekültszolgálatához továbbítja, a „Kolozsvár" jelzésűeket pedig egyenesen a kolozsvári ev. püspöki hivatalhoz.

Négyszáz éves a Vizsolyi Biblia

Még a mi sorsfordító eseményekben gazdag időnkben is meg kell állnunk ennél az évfordulónál, hogy Isten iránti hálával, eleinknek kijáró megbecsüléssel emlékezzünk az első magyar fordítású teljes Szentírás 1590-ben történt *egyházaink és népünk életére felmérhetetlen hatások* csíráját hordozó megjelentetésére. Mert gondoljuk csak el: közel húsz nemzedék hajolt világra kinyíló gyermeki szemmel és sokat látott, megfáradt tekintettel a több mint háromszáz kiadást megért bibliafordítás fölé, hogy hitet, szeretetet, reménységet merítsen az Isten igéjéből édes anyanyelvén, és legyen számára napi táplálék, igazságra vezérlő kalauz, bátorító szó az ínség és halál óráján. Évszázadokon át volt ez a fordítás a magyar nyelv őrtűze, széles néprétegeknek első és talán egyetlen magyar nyelvű olvasmánya olyan időkben, amikor latinul illett, vagy németül volt hasznos beszélni. A legnagyobb magyar írók nyelvén, stílusán, gondolatvilágán hagyott kitörölhetetlen nyomot a fordítónak, a fordítás gondozójának, Károlyi Gáspárnak ez a magyar „községnek" (közönségnek) tett szolgálata.

Egy új fordítás elkészítése a mai tudományos és technikai segédeszközök mellett is rendkívüli erőfeszítést igényel a munkában részt vevőktől. Milyen *emberpróbáló feladat és vállalkozás lehetett ez négyszáz évvel ezelőtt?!* A magyar reformátorok első nemzedékének az úttörés feladatai és a sok hányattatás közt nem is futotta többre, mint hogy a Biblia egyes részeit fordítsák le magyar nyelvre. Így került nyomdába Sylvester János Újtestamentuma Sárvárott, Félegyházi Tamásé pedig Debrecenben. Még Heltai Gáspár sem tudta, bár tervezte, az egész magyar Bibliát kiadni. Csak a reformátorok második nemzedéke, amikor az ország lakosainak túlnyomó többsége a reformáció híve lett, gondolhatott a már lerakott alapon szilárd épület emelésére. Közéjük tartozott Károlyi — eredeti nevén Radics — Gáspár is, aki Brassóban és Wittenbergben (1556—60), Melanchton lábainál tanult, és hazatérve a zempléni mezővárosban, Göncön lett prédikátor, később espere. Több évtizedes egyházi írói munkásság után ért meg benne az elhatározás, hogy a Bibliát végre „egészlen" a magyar olvasó kezébe adja: „Az Istennek könyve közönséges nyelven légyen, mindenekben kezekben forogjon és mindenektől olvastassék." Már nem a latin nyelvű fordítást, a Vulgátát veszi alapul, mert „kicsoda tilthat meg minket, hogy a kútfőből ne igyunk, azaz, hogy az Ó-Testamentom könyvein a zsidó betűt, az Új-Testamentomén a görögöt meg ne tekintsük." Mégis — ahogy írja a fordításhoz írt előszavában — „a fordításban éltünk, amennyire lehetett a tiszta igaz magyar szóval", és ami „darabosnak" tetszett az idegen nyelvben, „annak is kimondásában a magyar nyelvnek szólásának módját követtük". Ilyen elvek alapján fogott hozzá 1585 táján a nagy munkának, és névtelenül maradt lelkésztársak bevonásával — szinte hihetetlen — alig három év alatt elkészítette a fordítás kéziratát.

A szellemi és lelki erőfeszítésen túlmenően azonban a nagy vállakozás — ma így mondanánk — nagyon tőkeigényes is volt. Hozzávetőleges számítás szerint negyven mázsa papírt kellett hozatni Krakkóból, s a korabeli viszonyokhoz mérten nagy nyomdát kellett működtetni népes szakértő személyzettel. *Gazdag patrónusokat kellett tehát keresni,* akik a szükséges összeget hajlandók rendelkezésre bocsátani. Akadtak is hitükért és magyarságukért áldozatot vállalni tudó nemes urak, akiknek a nevét Károlyi a fordítás előszavában kérésükre elhallgatja, de egyik-másik nevére a kutatóknak mégis sikerült fényt derítenie. A Mágócsy család tagjain kívül Rákóczi Zsigmond tett legtöbbet a Vizsolyi Biblia megjelentetéséért. Átengedte Mantskovit Bálint nyomdásznak, aki magával hozta Bornemissza Péter egykori nyomdáját, vizsolyi kúriáját, a felszerelést kibővíttette, és amikor a bécsi udvar a nyomást le akarta állíttatni, és a nyomda elkobzására készült, megvédte mind a nyomdászt, mind a nyomdát. Mantskovit mester hihetetlen munkatempót diktált. Naponta járt a küldönc Vizsoly és Gönc között, többek között Szenci Molnár Albert, a későbbi zsoltárfordító is, hogy Károlyi a kinyomott szöveget kijavíthassa, és végleges nyomás alá kerülhessen. Így került ki a vizsolyi nyomdából

Bódás János

Károli Gáspár emlékezete

A Vizsolyi Biblia megjelenésének 350. évfordulójára (1940)

Bár a csontod is régen porrá vált már,
itt élsz közöttünk, jó Károli Gáspár.
Ha élhet az, ki történelmet formált
s neve ragyoghat évszázadokon át,
ha élhet az, ki kőbe, dalba, képbe
nagy lelkét, álmát írta, sírta, véste,
neked örökebb élet lett jutalmad
s amíg magyar él, neved ki nem halhat.

Te többet adtál s jobbat a magyarnak,
mint költők, bölcsek, fegyverek, hatalmak:
te hoztad Isten levelét e népnek
hogy értsék mind, kik magyarul beszélnek
s zengje a boldog, égi üzenet:
az Isten Atya, könyörül, szeret,
s érezze meg a magyar, hogy nem árva,
van Ura, aki érti, védi, szánja,
térjen hát Hozzá s bízzon és reméljen,
hisz könyörülni akar Ő szegényen.

Forrást fakasztott Mózes vesszejével,
de e forrás az Igével nem ér fel,
az Igével, mely itt tolladtól kélt föl
az idegen nyelv sziklabörtönéből.
Ez lett a nemzet drága itala,
megújult tőle az alélt haza,
megoldódott kiszáradt ajka, nyelve,
hitt s merni kezdett, új életre kelve.
Azóta csobog ez a Víz s dagad,
ahová ér, ott új élet fakad.
Vannak gúlák, nagy épület-csodák,
tornyok, miket csodál a nagyvilág,
de mit ér minden csoda-épület
ahhoz, amit szorgalmad épített?
Egy roppant fároszt, örök sziklatornyot,
mely míg épült, sokszor majd összeomlott.
(Látjuk, amint veled az oromokon jár
buzgó futárként a kis Szenczi Molnár)
A torony áll, közel négy század óta,
napnál tündöklőbb fény sugárzik róla
szívbe, lélekbe, kétségekbe, gyászba,
pokolsötét, gyötrelmes világba,
végigvilágít a félelmes tájon,
hogy az eltévedt mind hazataláljon.

Voltak már áldott, jótevő kezek,
osztottak orvosságot, kenyeret,
fejedelmek, bölcsek és doktorok,
de hajh, kenyér és orvosság elfogyott
s a halál ellen egy sem volt elég!
Te hoztad el az élet Kenyerét,
amelyből hogyha valaki evett,
nem szűkölt s győzött a halál felett.

S azóta éltet, táplál milliókat
s még mindig teljes, nem fogy el, nem olvad.
Nem lopható és el nem adható,
nem játszhat rajta spekuláció,
tőzsdén nem jegyzik, árfolyama nincs,
mégis aranynál drágább, tiszta kincs.
Se moly, se rozsda nem emészti meg,
el nem romolhat, s nem lesz kevesebb,
s míg lélek él, nyög, sír az ég alatt,
örök kenyér és orvosság marad.

Bár a csontod is régen porrá vált már,
mégis itt élsz Te, jó Károli Gáspár,
öreg bölcs, Isten agg levélhordója,
népünk Mózese, forrásfakasztója,
ki a Kánaánt tártad fel nekünk,
hogy legyen bő és örök kenyerünk.

1590 nyarán 700-800 példány az első teljes magyar fordítású Szentírásból.

Hálánkat ezért a nagy, egyházunk és népünk számára sok áldást hozó teljesítményért nem feltétlenül azzal juttathatjuk kifejezésre, hogy mindörökre hűségesek maradunk a Károlyi-fordításhoz. *A Bibliához legyünk hűségesek,* amelynek Károlyi szerint „közönséges nyelven kell lennie", azaz mindenki számára olvashatónak és érthetőnek. Az élő nyelv állandóan változik. Míg például Károlyi korában „az asszonyi állat" női lényt jelentett, ma már sértésnek tekintjük a „gyengébb nemre" nézve. Újra és újra vállalkoznunk kell tehát arra, hogy a Szentírás üzenetét közel hozzuk a mindenkori olvasóhoz, úgy, ahogy azt a maguk idejében eleink tették, még ha a fordítás veszít is régies „zamatából". Ezért tekintjük bölcs döntésnek, hogy a Magyar Bibliatanács az évfordulót az új fordítás javított kiadásával szeretné megünnepelni. Mert minden ilyen munkának végső célja — Károlyi fordításából idézek —, hogy „az Krisztusnak beszéde lakozzék tibennetek bőséggel, minden bölcsességgel tanítván és intvén egymást ti magatok között psalmusokkal, dicséretekkel és lelki énekekkel, nagy kedvvel énekelvén a ti szívetekben az Úrnak." (Kol 3:16)

Cserháti Sándor
(Ev. Naptár)

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGELIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for $6 per year by the Hungarian Conference—Evangelical Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to ERŐS VÁR P.O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 3 (262) Vol. 56.
JUNE 1990

Az "Evangelical Lutheran Church in America" Magyar Konferenciájának lapja.
Szerkesztő és kiadó:
Juhász Imre
Munkatársak:
a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:
"ERŐS VÁR"
P.O. BOX 02148
CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 6 dollár, Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy 10 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

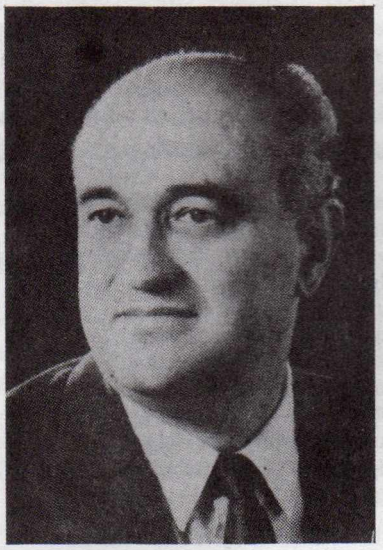

SZEBIK IMRE budavári esperes-lelkész az Északi Egyházkerület új püspöke. 137 gyülekezetből 77 szavazott rá. 25 gyülekezet alighanem üres szavazócédulával, 19 másik pedig a szavazat be nem küldésével „bojkottálta" a püspökválasztást. A tiltakozók véleménye szerint ez a választás helytelen volt, meg kellett volna várni a hamarosan összeülő zsinat új törvényhozását. A másik jelölt, *dr. Reuss András* teol. tanár 15, az időközben visszalépett *Ittzés János* kőszegi lelkész 1 szavazatot kapott. 5 szavazatot érvénytelennek nyilvánítottak.

„FASOR" ADOMÁNYOK

Az Egyesült Államokban és Kanadában élő olvasóink számára a Fasori Gimnáziumra való adakozás legegyszerűbb módja: a csekket *Hungarian Conference — ELCA* névre kiállítva („Fasor" megjelöléssel) küldjük erre a címre:

Hungarian Conference — ELCA
9175 Lake Avenue
Cleveland, Ohio 44102

Luther Márton:

Beszélgetés a halálról

A nagy reformátor teológiai művei mellett a Biblia lefordításával lett a német irodalmi nyelv megteremtője. Alábbi írása a *Tischreden* (asztali beszélgetések) egy remeke. Luther szelídszavú, de olykor nagyon szókimondó lelki tanácsadó volt.

Az alant közölt részlet *Bujdosó Bálint* (írói név), a kiváló piarista szerzetes tanár, neves poéta, *A hit költészete kétezer év himnuszaiban és verseiben* c. rövidesen megjelenő műfordításainak és átköltéseinek egyik ékszere.

Ezúton mondunk köszönetet, hogy engedélyezte a lapunkban való közlést.

F.I.

Beszélgetés a halálról

Krisztus igéjéért meghalni szent dolog,
Isten szemében ez, mint drágakő ragyog.
Halandók vagyunk mind, — bűnünkért
jár halál.
Krisztusért, Igéért, mit bátran vallottál,
Halálod dicsőség, ereklyeként tisztelt,
Mily nagy kegyelem ez, ki bűnös volt,
most szent.
Hosszú életért, ha imádban esdekelsz,
Ne magadért tedd ezt, hisz holtoddal csak
nyersz;
Tedd az Egyház által nevelt utódokért.
Sok haláltól riad, végórájától fél.
Űzd el szívedből ezt, nincs halál fulánkja,
Hisz ki aludni tér, átlép a halálba.
Jól mondták rég: álom halállal atyafi,
A nappal és éjjel annak hasonlati.

Azt álmodtam minap (talán valóság volt):
Hogy álltam síromnál, szegény, holt
önvádolt...
Igen, kezdettől állsz, te halálra-ítélt,
Félholt vagy amíg élsz, de majd szólít a vég.
„Ki Igém megtartja, mikor pihenni tér —
Szent János mondja ezt — az mindörökké
él",
Mert holta elalvás. Igében nyugszik el,
Fulánkot nem érez, Isten emeli fel.
Ha zörget a halál, ne tiltakozz, vitázz,
Csak mondd: „Krisztust hiszem! Ő hív ma,
senki más"!

Bujdosó Bálint fordítása

Pál szerint a Krisztus szolgája sáfár az Isten titkaiban. Tartsa és tartassa is magát annak. Azaz ne hirdessen és nyújtson Isten népének semmi egyebet, csak azt, ami Krisztus és Krisztusban van. Prédikálja tehát a tiszta evangéliumot, a tiszta hitet, hogy egyedül Krisztus a mi életünk, utunk, bölcsességünk, erőnk és üdvösségünk...

Luther

FASORI HÍREK

DR. VERMES MIKLÓS (1905—1990) — Április 20-án temették, 85 éves korában. Nem volt nyugdíjas, haláláig tanított. Az Élet és Tudomány c. folyóirat egyik júniusi száma három cikkben állít emléket ennek a csodálatos tanáregyéniségnek, akit tanítványai soha nem fognak elfelejteni. (Lásd: Erős Vár 1986/5. sz.) Vermes Miklós Sopronban született, az ottani Evangélikus Líceumban érettségizett 1923-ban. A Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett tanári képesítést matematika-fizika-kémia szakon, majd tanársegéd lett az egyetem kémiai intézetében. 1929-ben doktorált fizikából. 1935-től az intézet megszüntetéséig tanított a Fasorban, ahol a tanári testület tagjai közül az övé volt a legmagasabb heti óraszám: 23½. 1952-ben nem hagyta elherdálni féltett kincseit, a fizikai szertár anyagát áttelepítette Csepelre: az ottani Jedlik Ányos gimnáziumba szegődött el tanárnak. Tisztelet és szeretet övezte, tanítványai rajongtak érte. „Már életében legendává vált. Egyéni humoráról, a vele megesettekről mindenki ismert egy-egy anekdotát. Nem zavarták a róla keringő történetek, igaz, gyakran ‚mesé'-nek minősítette őket." (Staar Gyula cikkéből.) „Erőltetés nélkül varázsolta széppé az óráit, sugárzott belőle a fizika szeretete. Úgy tűnt, elsősorban annak örül, hogy ő maga láthatja viszont a csodálatos jelenségeket. Másodsorban annak örül, hogy azt megmutathatja tanítványainak. De soha, senkitől nem követelte meg, hogy lelkesedjen azért, amit ő megmutatott. Nem tetszett, na jó, akkor majd mutatok egy másik kísérletet, van még idő — így gondolkozott Muki bácsi." (Károlyházy Frigyes emlékezése.) — Egy életet adott szeretett diákjaiért...

FASOR EGYESÜLET GENF — Részletek a májusi tájékoztatóból: A Fasor kiállta a tűzpróbát, sikerrel zárja az első tanévet. A jelentkezőknek csak kis részét tudták fölvenni; három párhuzamos első osztály indul 1990 őszén. 460 diákot tanít majd 38 tanár. Az épület tatarozása befejeződött, nemrégiben megnyílt az alagsori étkező is, mely két váltásban tudja ellátni az éhes diáksereget az eddigi öt helyett. Hátra maradt még az udvar rendbehozatala, hová sportpályák kerülnek. Látogatóban volt a Fasorban a brassói gimnázisták egy csoportja, majd a leendő kolozsvári magyar gimnázium tanári karát látták vendégül. Meglátogatta iskolánkat a bajor ev. püspök, örömmel látta az újjáépítés sikerét és egy kis teherszállítót ajándékozott, mely most rendszeresen az ételt hordja, mivel az étkezőnek nincsen konyhája. Gyarapodik az alapítványok és ösztöndíjak száma. A külföldi látogatók általában meglepetve veszik tudomásul a volt diákok ragaszkodását, áldozatkészségét, hálájuk kifejezését. — Egyesületünk is alaposan kiveszi részét ebből a munkából. Nemrégiben küldtünk el egy elektronikus orgonát a díszterembe, melyet Peskó György avatott fel. Kifizettük az informatika labor utolsó részletét. Évvégi jutalmat adtunk minden osztály három legjobb tanulójának, és annak, aki az év folyamán legtöbbet javított előmenetelén. Világháborús halottaink emlékére tervezett tábla művészi kivitelezését Bart Károly, a lépcsőházi Luther-szobor alkotója vállalta el. Elkészítettünk egy németnyelvű ismertetést és egy képes albumot (Gaeng János) külföldi érdeklődő barátaink számára. Márciusi közgyűlésünk megszabta működésünk további irányát. Tárgyi segítségen kívül — legközelebbi célunk egy nyelvlabor beszerzése — szegénysorsú tanulók támogatását, tanári továbbképzést, külföldi tanulmányutak elősegítését tartjuk szükségesnek. Nagy gondot okoz iskolánk internátusának kérdése. Legalább 120 személyre kellene az iskola közelében megfelelő intézmény. Természetesen erre a régi, Damjanich utcai épület lenne a legalkalmasabb, de van más elgondolás is. Bármelyik megoldás óriási összeget igényel, úgy 50-55 millió forintot, s erre fedezet nincs. (Ha az elkövetkező években csakugyan újraindulnak a vidéki ev. középiskolák, akkor talán nem lesz szükség ilyen nagy internátusra! Például 1941-ben az iskola akkori 658 tanulójából csak 47 bentlakó és 6 bejáró volt az internátus létszáma. — A szerk.) Gyűjtésünk eddigi eredménye majdnem 100,000 svájci frank (ebből 3123.00 dollárösszegben adakoztak olvasóink az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencián keresztül!). Reméljük, hogy további adományok segítségével eredményesen támogathatjuk iskolánkat, különösen az internátus ügyét.

A 16. EGCSCS ERDÉLYBEN — Újjászerveződött cserkészcsapatunk első igazán nagy erőpróbája volt ez az erdélyi út, melynek célja elsősorban az erdélyi evangélikus magyarság megsegítése volt magyarnyelvű vallási, gyermek- és tankönyvekkel, újságokkal. A megtisztelő feladatra 30 cserkész vállalkozott és áldozta fel egyhetes sízsünetét. Csapatparancsnokunk, Csepregi Zoltán, és iskolánk egyik tanárnője, Simonyi Andrea vezetésével indultunk útnak. Csomagunk nagy részét a fejenként 10 kilónyi könyvszállítmány tette ki, melyből minden meglátogatott falu és város evangélikus gyülekezetének jutott. Jártunk Segesvárott, majd Apácán, ahol a lelkész biztosított lakhelyet számunkra. Brassóban egy 20 m^2-nyi helyiségben töltöttük az éjszakát, Hétfaluban parókián aludtunk. Csíkszeredán a Ferences-kolostortemplom nyűgözött le minket, Csíkszentdomonkoson székelykapus házban tértünk nyugovóra. Végül Kolozsvárott a Balt-Orient expresszre várva éjszaka néztük meg a várost. Segélykörutunkba a barátkozások mellé kirándulásokat is beiktattunk. Jártunk a Maros forrásánál, ittunk vizéből, és a Brassó feletti Pojána hófödte csúcsára is eljutottunk. Végül új ismeretségekkel és nehéz szívvel hagytul el Erdély sok éven át sanyargatott magyarlakta területeit, melyre hiszem, hogy az ádventi forradalom elhozta a reményt, a megmaradást és Isten áldását. (Boros Bánk Levente)

TRIANON 70 ÉVE

SELMECBÁNYA (Selmec- és Bélabánya) Hont vármegyében fekszik. Mai neve: Banska Stiavnica. Elcsöndesedett bányaváros, lakossága kétharmadára csökkent. Valamikor a nemesércek gazdag lelőhelye volt. Sok magyar műemlék van a városban. Különösen bányászati és erdészeti főiskolája híres, melyet még Mária Terézia alapított. A cseh megszállás után a főiskolát Sopronba helyezték át. Képünk a bányászati és erdészeti főiskola épületeit ábrázolja.

A legkegyetlenebb békeparancs Magyarországot sújtotta az 1. világháború után. 1920. június 4-én hazánk területének 71%-át, lakosságának 63%-át vették el a győztes hatalmak. Ezzel 3,380.00 magyar jutott idegen uralom alá. A fájdalmas megcsonkítás nem törődött a Kárpátmedence tökéletes hegy- és vízrajzi, valamint gazdasági egységével. Természetes határaink megbolygatása — akár bővült, akár megszűkült az államterület, — ezeréves történelmünk folyamán mindenkor ideiglenesnek bizonyult.

Evangélikus egyházunk vesztesége is nagy volt. Sok ősi iskolával és intézménnyel együtt elveszítettük híveink kétharmadát. Az evangélikusok lélekszáma 868 ezerrel, 64.7%-al csökkent a csonka hazában.

Gyarmathy Irén

Gondolod, segít?

évente többször vastag borítékban érkeztek írásai az Erős Vár címére. A hétköznapok, a mindennapi élet kis eseményeiben látta meg az emberit, s vezette gondolatainkat Isten felé. Termékeny író volt. Kis lapunkat évekre előre ellátta küldeményeivel, melegszívű prózájával és verseivel. *Tedd rám a kezed!* című, 1980-ban megjelent kötete elején így írt önmagáról: „Nekem az írás minden. Lélegzetvétel, létszükséglet, hitvallás, erő, öröm, bizonyságtétel, szolgálat. Minden. Egyszóval az életem. Mi vele a célom? Vigasztalni, bátorítani, simogatni és szerettetni, hitet adni és hitet kapni, menteni és összetartani, szeretetben feloldódni, szíveken kopogtatni, haragot oltani, jobbá lenni és jobbá tenni, utat mutatni és a szolgálatban elöl járni..."

Most megállt kezében a toll. Február elején hullottak koporsójára a temető rögjei. Emlékét írásai őrzik közöttünk...

Ketten is alig tudtuk felültetni. Feje a karomon pihent, úgy nézett szét a szobában. A jobb és a bal szomszédja olvasott. Hetek óta feküdtek egymás mellett a kórteremben. Ismerték egymás panaszát, egymás látogatóit.

Lassan, szótagolva beszélt.

— Írtam neked egy levelet — mondta.

— Mit írtál benne? — kérdeztem.

— Hogy hálás szívvel köszönöm barátságodat, amely végigkísért életemen. Olyan volt ez nekem, mint a drágakő.

Nem tudtam válaszolni. A tört fényű szemek valahova messze néztek.

— Lefeküdnék!

Lassan, óvatosan visszaengedtem a párnára.

A látogatási idő lejárt, indulni kellett.

— Gondolj rám! — kérte.

— Imádkozom érted — mondtam.

A két szomszéd felkapta a fejét. Rámnéztek.

— Gondolod, segít? — kérdezte barátom.

— Minden, ami szeretetből, szívből van, segít — mondtam.

Elmerülten indultam haza. Gondolod, segít? — hallottam állandóan. Magamtól is kérdeztem: tényleg segít? Eszembe jutott, hogy életem folyamán hányszor borultam térdre: Istenem, ha lehetséges! Kitől kérhetném, ki ismerné jobban legtitkosabb gondolataimat? Magam előtt látom azt a férfit, aki kétségbeesetten kért, tanítsam meg imádkozni, talán még nem késő! Most, hogy ezeket a sorokat írom, régen elment édesanyámra gondolok. Ilyenkor ült le ágyam mellé és együtt imádkoztunk. Mert ma is úgy mondom szóról-szóra, ahogy ő tanított. Borzolt idegeimet, pihenésben nyugtalanul verő szívemet a tőle tanult imával gyógyítgatom s ahogy elsötétül a külső világ, imám nyomán úgy gyulladt ki szívemben a fény. Háborúra gondolok. Hullottak a bombák, ropogtak a fegyverek. Imádkozókkal teltek meg a templomok és halottakkal a csatatérek. Csendes imák és hangosak, alázatosak és eget ostromlók, erőszakosak és kétségbeesettek, magányos és közös imák ostromolták az eget. Magasba nyújtott és ölbe ejtett kezek, összekulcsolt és egymásra boruló kezek, meghajló térdek és lehunyt szemek beszéltek arról, hogy itt is ott is imádkoznak az emberek.

Nehezültek az évek. Elestem és talpra álltam. Imádkoztam a zsúfolt utcán, a hívek közösségében, a természetben, idegen városok szállodaszobájában, vidéki kis templomokban és metropolisok katedrálisaiban. Este és reggel, örömben, bánatban, versben és zenében és ebben a kis írásban is.

Gondolod segít? Kételkedés és hit, igenlés és tagadás, bizonyság és kétségbeesés, test és lélek naponkénti harcunkban és ez a nekem szegezett kérdés.

Útkereszteződéshez értem. Amikor felnéztem, egy fehérhajú öregasszony jött velem szemben. Az arca ismerős volt, de hol láttam, mikor, nem emlékeztem. Köszöntem neki. Megállt, megfogta a kezem s mint régi ismerősnek, úgy mondta:

— Jaj, drágám, de jó, hogy látom. Hadd mondjam el, hogy minden este imádkozom magáért.

Abban a pillanatban megismertem. Éppen 26 éve, hogy el kellett adnom szobám bútorait. Az íróasztalomtól nem akartam megválni. Ez az asszony vette meg a fiának. Az íróasztalt is szerette volna, de annyi pénze nem volt és én sem ajánlgattam. Néztem, amint elszomorodott. Egy pillanat és már döntöttem.

— Tessék elvinni, nincs ára. Hadd örüljön a fia.

Emlékszem, az ablakból néztem utána, amint szapora léptekkel vitte boldogságát.

És most egyszerre elém toppan és azt mondja: minden este imádkozom magáért.

Arra a sok-sok boldog órára, csodálatos percre gondolok, amelyekkel az élet megajándékozott. Biztosan tudom, hogy ennek a kis öregnek az imája is hozzásegített. És mindazoké, akik gyengeségeimmel együtt szeretnek és néha imádkoznak is értem és azokért, akik a síron túl is vigyázzák lépteimet.

...Drága barátom aznap este csendesen elaludt.

Valaki azt mondta egyszer nekem: írd meg életed csodáit!

Ez a kis történet is ilyen csodáról szólt. Bizonyságtétel az imádság mellett. Talán az élet nem lesz fukar hozzám és összejön belőlük egy kötetreval ó.

Adományok az „Erős Vár"-ra

(Előfizetések nyugtázása a **címszalagon látható lejárati év és hónap** kijavításával történik.) Itt nyugtázzuk köszönettel az **1989. dec. 15. és 1990. jún. 30. között** az előfizetéseken felül beérkezett lapfenntartó adományokat:

$82: v. Radányi Oszkár dr. (Cleveland). — **$60:** Asbóth Gyula **édesanyja Nt. Asbóth Gyuláné emlékére** (Arlington, VA). — **$50:** Gracza Erzsébet **dr. Rupprecht Pálné emlékére** (Minneapolis). — **$25:** dr. Pokoly László (Toronto). — **$20:** Balázs Dénes (Bethlehem), Varga Lajosné (Chicago). — **$14:** Gömbös Lászlóné (Cleveland). — **$12:** v. Kemes László (Cleveland). — **$10:** dr. Konkoly László (Berwyn, PA). — **$6:** Knefely Antalné (Mansfield, OH). — **$5:** Kish Mary (Chicago), Pavela József (Toronto). — **$4:** Havas Vilmosné (Buffalo), Mergl Károlyné (Linesville, PA), Nitsch József (Longwood, FL), Polóny János (Dayton, OH), Salamon Lászlóné (Harleysville, PA), Szabó Imre (Lake Placid, FL), Tomaj Gusztáv (Chicago), Wágner Istvánné (Des Plaines, IL). — **$3:** Borsos Erzsébet (Sarasota, FL), Kőrösmezey Sándorné (McKeesport, PA). — **$2:** Szerencsy Mária (Somerset, NJ).

Gyülekezeti hírek

CLEVELAND—NYUGAT
Lelkész: **Juhász Imre**

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

A jan. 21-én megtartott **évi közgyűlésen** elhangzott jelentések szerint 1989-ben hetenként átlagosan 60 hívünk tette igénybe az egyház igehirdető és tanító szolgálatát, e számon belül az angol templomlátogatás létszáma egy személlyel, a magyaré 3-mal emelkedett az előző évhez képest. Két keresztelés, egy esketés volt. 695 úrvacsorát osztottunk ki. A gyülekezet jelenlegi, ill. korábbi tagjai közül 11-et temettünk.

A pénzügyi bizottság jelentette, hogy 1989. évi bevételünk $47,144.59-et tett ki, míg a kiadás $50,285.95-re rúgott. Az 1990. évi költségvetési keret: $44,970.00. Missziói pénztárunk az egyházkerületnek átutalt $2308.33-at, a Magyar Konferenciának $256.48-at. Híveink adakozása az ELCA Világéhség Akcióra $100.00, egyéb közegyházi és helyi célokra $336.00 volt. Az **Erős Vár sajtóvasárnap** nyomán beérkezett $348.00. Az Oltáregylet, Angol Női Kör és a Férfikör pénztárainak együttes évvégi egyenlege $3999.08.

A tavaly két évre választott tisztviselői és presbiteri testületben évközi változás: **Szentkirályi János** ellenőr lett a pü. bizottság elnöke s egyben a presbitérium rendes tagja. Házgondnok máj. 15-e óta: **Kertész Ferenc.**

A gyülekezeti élet egyéb eseményei 1989-ben: Az **Angol Női Kör** (Lutheran Church Women) egyháztámogató munkájának 40. jubileumi évében több rendezvényük adott alkalmat a gyülekezet köszönetének kifejezésére. Az Isten házából nyáron elmaradók egyik kifogása ez volt: Nagyon meleg van a templomban! Július óta **Oláh Béláné** testvérünk áldozatkészségéből (ő fizette a 4200 dolláros költséget) kellemes **léghűtés** szolgálja az istentiszteletre jövők kényelmét. Szükséges karbantartási munkák elvégzése, mint a behajtás és udvar teljes betonozása, alatta új gázvezeték, stb., 5070 dollá-ros kiadással járt. Vasárnapi iskolánkban a magyarnyelvű osztályt **dr. v. Tapolcsányi Oszvald** vezette 23 éven át hűséggel és odaadással. Nyugalomba vonulása után **Tomaschek Lászlóné** vette át ezt a munkakört.

Keresztelés: Febr. 26-án **Stein** Amanda; okt. 22-én **Varga** Eric. **Esketés:** Szept. 1-én **Burgess** Howard és **Nicholas** (Kovács) Barbara. **Temetés:** Jan. 19-én **Kovács Józsefné** sz. Szűcs Rozália (Apáca, Brassó vm.) 82 éves; febr. 18-án **Simonka György** (Gyula, Békés vm.) 81 éves; ápr. 14-én **Bende Sándorné** sz. Bánki Horváth Erzsébet (Csorvás, Békés vm.) 80 éves; ápr. 20-án **Klein Péterné** sz. Klein Margit (Harta, Pest vm.) 89 éves; május 8-án **Knodel János** (Harta, Pest vm.) 81 éves; jún. 12-én **Bace Károlyné** sz. Radó Margit (Vág, Sopron vm.) 88 éves; aug. 15-én **Ambrus Györgyné** sz. Hajek Matild (Szászsebes, Szeben vm.) 91 éves; aug. 26-án **dr. Egyed Miklós** (Sajógömör, Gömör vm.) 74 éves; szept. 22-én **Klein János** (Harta, Pest vm.) 86 éves; okt. 17-én **Novák Kálmán** (Budapest) 60 éves; okt. 28-án **Féja Ferencné** sz. Nagy Ida (Budapest) 53 éves. — **1990.** jan. 16-án **Egel György** (Harta, Pest vm.) 88 éves; febr. 11-én **Ribárszky István** (Békés, Békés vm.) 78 éves; márc. 29-én **Szabó Józsefné** sz. Simon Anna (Apáca, Brassó vm.) 96 éves; május 21-én **Kádár Zsigmondné** sz. Drahos Anna (Budapest) 99 éves. — „Tudom, hogy az én Megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll." (Jób 19:25.)

Az Angol Női Kör és a Férfikör jan. 11-i összejövetelén **Pósfay György** ev. lelkész tartott angolnyelvű előadást „A keleteurópai változások hatása az egyházak életében" címmel, melyet a megjelentek nagy érdeklődéssel hallgattak. **Juhász Imre, a gyülekezet 1956 óta szolgáló lelkésze a presbitérium márciusi ülésén bejelentette, hogy a jövő év közepén, 1991. július elsején nyugalomba szándékozik vonulni.** A presbitérium e bejelentés nyomán lelkész-kereső bizottságot állított fel, melynek elnöke **dr. Lelbach Antal.** A clevelandi **Cserkészbarátok Köre** a május 5-i cserkészbálon mint díszvendéget tüntette ki gyülekezetünk lelkészét, ékes emléktáblát nyújtva át a cserkészmozgalom „több évtizedes áldozatos támogatásáért". Nagyszámú gyülekezet vett részt június 3-án, pünkösd vasárnapján a kettős jubileumi megemlékezésen, **a templomszentelés 40., valamint lelkészünk pappászentelése ugyancsak 40. évfordulóján.** Az ünnepi istentiszteleten igét hirdetett **dr. Brachna Gábor** főesperes és **Robert Boettger** ev. lelkész. Az ezt követő díszebéden **Bernhardt Béla** ev. lelkész mondta az ünnepi beszédet.

***Dr. Gottfried Brakemeier* brazíliai ev. egyházfő lett az Evangélikus Világszövetség új elnöke. Magyar részről *Pángyánszky Ágnes* teol. hallgató került be a Világszövetség 48-tagú irányító tanácsába.**

Keken András: Deáktéri esték

A Deáktéri gyülekezet bibliaóráin és szeretetvendégségein elhangzott előadások gyűjteménye 355 oldalas kötetben jelent meg az elmúlt év végén özv. Keken Andrásné kiadásában. A könyv ára: $5.00, melyben a postai szállítás költsége is benne van. Megrendelhető (az ár egyidejű beküldésével):

Hungarian Conference — ELCA
9715 Lake Avenue, Cleveland, Ohio 44102

A csekket „Hungarian Conference" névre kell kiállítani, a bal alsó sarokra írjuk: Keken-könyv.

Dr. Keken András 27 évig volt a Deáktéri gyülekezet igazgató-lelkésze. Előadásainak méltatására álljon itt a kötetet sajtó alá rendező Bozóky Éva előszavának néhány megjegyzése:

Ezekben az előadásokban a tanár Keken András szólal meg, az igazi keresztyén nevelő, aki bármiről szól is, a mindenséget összefoglaló Egyre, Istenre mutat. Érdeklődése hihetetlenül sokirányú, tudása mégis alapos, biztos és mély, olyannyira, hogy minden témáról egyszerűen, közérthetően képes szólni — Einstein és Planck fizikai-filozófiai gondolatai épp oly világos tolmácsolásban szólalnak meg, mint a pszichiáter Jung vagy a skolasztika atyja, Aquinoi Tamás — mintha hirtelen napfényben fürdő tisztást fedeznénk fel, és csodálkozunk, miért nem vettük észre eddig?! Aki értő kíváncsisággal járta végig a középiskolát, az minden nehézség nélkül megértheti ezeket a kis tanulmányokat, miniatűr esszéket.

Aki Krisztusban szeret

A szeretet az erőfeszítés is,
hisz néha sziklát emel, ki szeret:
viselni férjet, testvért, gyereket;
emberfeletti vállalkozás, mégis,
ki Krisztusé és Krisztusban szeret,
erős: kimozdít sziklát – hegyeket!

F. L.

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: *DO NOT FORWARD*
SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

Túrmezei Erzsébet:

Öröm, bánat, kérés

Hogy tegnap és ma
és örökkön örökké
mindig ugyanaz vagy,
Megváltó Krisztusom:
boldog biztonságom,
szüntelen örömöm, –
jó, ha minden reggel
újra megköszönöm.

Tegnap megváltottál.
Ma itt vagy énvelem.
Holnap Te vársz engem
az atyai háznak
kitárt kapujában.
Végtelen kegyelem!
Újra beragyogja
minden új reggelem.

De ha megdöbbent, hogy
én vagyok ugyanaz . . .
mozdul az óember,
sír a régi panasz,
és csak gyengeséget,
foltot, hiányt látok:
újulásért akkor
Tehozzád kiáltok.

Te, aki ugyanaz vagy
tegnap, ma, örökre,
tégy újjá, a régi
akárhogy kötözne!
Hogy ne tartson vissza,
ne gátoljon semmi,
hozzád napról-napra
hasonlóbbá lenni!
Akármilyen tűzben,
akármilyen áron!
Kegyelmedet kérem.
Szentlelkedet várom.
Segítsen a régit
levetnem, letennem!
Irgalmas arcodat
formálja ki bennem!

(»Emberré lettél . . .« c. kötetből)

Sajtóvasárnap — 1989

Az ERŐS VÁR köszönettel nyugtázza az 1989. november 26-i sajtóvasárnap nyomán beérkezett összegeket.

CLEVELAND-NYUGAT: adományok $210.00, előfizetések $138.00, összesen $348.00.

TORONTO: adományok $22.00, előfizetések $50.00, összesen 72.00 kanadai dollár.

Más gyülekezettől nem érkezett befizetés.

A sajtóvasárnapi (előfizetéseken felüli és kívüli) adakozók névsora gyülekezetenként, csak vezetéknevekkel, zárójelben dollárösszeg:

Cleveland-Nyugat: Beck (4), Bethlenfalvy (3), Böjtös (10), Brachna (10), Dániel (5), Déry (6), Domján (4), Féja (4), Földényi (10), Halmos (10), Ianto (5), Kardos (4), Kneffel (6), Knodel (6), Könyves (6), Kovács (4), Lelbach (19), Lovagi (5), Miller (4), Olajos (1), Rajnay (5), Sala (4), Schönberger (4), Seltenreich (4), Simontsits (4), Szentkirályi (4), Szőke (10), Tapolcsányi (20), Tenki (4), Tóka (6), Tomaschek (4), Torday (10), Virágh (5).

Toronto: Bakó (5), Barbier (10), Kőrös (5), Takács (2).

Tél után tavaszodni kell

Egy hivő ember felkeresett egy beteg asszonyt, akit nagyon lesújtott lelkiállapotban talált. Együttérzően beszélgetett vele, és vigasztalásul néhány ígéretet mondott neki a Bibliából. Az asszonyt azonban nem lehetett megvigasztalni. Ekkor a hivő ember felállt, az ablakhoz lépett és egy darabig kinézett a kertbe, ahol sok gyümölcsfa állt. Hirtelen megfordult, és így szólt a szomorú asszonyhoz: „Micsoda rossz gyümölcsfái vannak itt a kertben!"

„Miért?" kérdezte a beteg.

„Látom, milyen kopárak és szárazak, egyetlen levél sincs rajtuk. Miért nem vágatja ki ezeket a haszontalan fákat?"

„De uram, hiszen tél van. Ha megjön a tavasz, biztos, hogy újból kihajtanak."

A hivő ember barátságosan nézett az asszonyra és ezt mondta: „A fák dolgában jól tájékozott, de saját személye dolgában nem tud eligazodni. Most a maga szívében is tél van, de nem hiszi, hogy a hű és irgalmas Isten önben is tud tavaszt ébreszteni?"

A beteg megértette. Ez a kérdés hozzásegítette őt, hogy a betegség idejét is áldásul vegye Isten kezéből.

A cselekedetekben több mély igazság rejlik, mint a szavakban és a könyvekben.

*

Az ember beszéde gondolatainak a tükre.

*

Mielőtt az emberekkel beszélsz, Istennel kell beszélned.

*

A jó szó olyan, mint a csendes eső, mindenen keresztülhatol.

Csaknem vakok

»Amíg nálatok van a világosság; higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiai legyetek!« (Ján 12,36).

A fizika tanítása szerint a fény nem más, mint elektromágneses hullám. A színkép az elektromos áram legkisebb rezgésétől kezdve a legnagyobb kozmikus sugárzásig tart. Közben találhatók a rádió-, hő-, fény-, ultraviola-, röntgen- és gammasugarak. Az infravörös és az ultraviola sugarak között található az a kis terjedelem, amit szemünk érzékelni tud. Ha az elektromágneses színképet lineárisan fel tudnánk jegyezni, akkor az egy 483 000 kilométer hosszú skálára férne rá. A szemünk által érzékelhető rész ebből csak 2,5 cm-t tenne ki. Tulajdonképpen tehát szinte vakok vagyunk.

Érzékeléseink céljából rászorulunk olyan segédeszközökre, mint az oszcilloszkóp, mikroszkóp, teleszkóp. Ugyanígy van ez a lelki-szellemi téren is.

Természettől fogva csaknem vakok vagyunk. Isten azonban szeretné a hit ajándékát adni nekünk, és ezzel olyan területet megnyitni, amelyről eddig halvány fogalmunk sem volt.

Az első, amit meg akar nekünk mutatni, az önmaga, a hatalmas Isten és ítélete felettünk, bűnös teremtményei felett. Ha ebbe őszintén beleegyezünk, akkor megajándékoz minket Fiának, Jézus Krisztusnak végrehajtott váltságművébe vetett hittel. Így Igéje és a hit által szívének nagy szeretetét és jóságos elgondolását ki akarja nyilvánítani az emberek számára. Ha őszinte szívvel elkezdjük a Bibliát olvasni, akkor csodálatos dolgokat fedezünk fel abban.

Az Úr meglátogat

Uram, az élet rejtelem –
titokzatosan itt vagy s járszvelem –
jössz, mint halálos szenvedés,
imára hívó ihletés,
sötéten, mint a gyász, a könny,
majd fényesen, mint halk öröm.
Üdítő szóval reggelen,
nappal mint gond és gyötrelem.
S néha úgy ér hozzám kezed,
hogy a szívem megvérezed . . .
S mikor az este rám terül
s pillámra álom nehezül,
mosoly ragyog fel lelkemen:
ma sokszor voltál énvelem.

Kutas Kálmán